

vendige Bøgføring, der knytter sig til den mindre Virksomhed. Der er i saa Henseende en interessant, paafaldende Modsetning mellem de to store Hovedgrene af Erhvervsvirksomheden, nemlig Produktionen og den egentlige Omsætning. Hvad Produktionen angaar, er det jo kun i ganske enkelte Retninger, at den berøres af Lovforslaget; det er nemlig egentlig kun den store Industri, Fabrikvirksomheden, der berøres deraf, og der er altsaa meget betydelige Dele af Produktionsvirksomheden, som ganske falde udenfor Lovforslaget. Jeg skal her først og fremmest nævne Landbruget, som navnlig under de nuværende Forhold jo ofte nærmest kan betegnes som en Storindustri. Efter hele den historiske Udvikling vil det vistnok forsaavidt findes naturligt, at Lovforslaget ikke berører Landbruget, skjøndt selvfølgelig Nutidens Landbrug, naturligvis trænger til Regnskab og Bøgføring. Jeg skal derved blot bemærke, at Landbruget jo ogsaa stadig har været fuldkommen fri Næring i Modsetning til det egentlige Kjøbstadsrhverv. Ligeledes hvad Haandværket angaar, bliver det, saa vidt jeg kan skjønne, heller ikke berørt af det foreliggende Lovforslag, og det til Trods for, at Indkjøb af Materialier jo er en Handelsvirksomhed, og det en Handelsvirksomhed, som ofte sker paa Kredit, og som vel derfor nok kunde kræve, at de Bedkommende gennem Bøgføring kunde gjøre Rede for deres Virksomhed. Dertil kommer da ogsaa, at den deltager i Omsætningen ved Salg og ogsaa i den Henseende optræder som Handelende. Det kan vel paastaas, at der her nok kunde være Tale om Pligt til en saadan Redegørelse, men jeg skønner ikke Andet, end at det ikke ved Lovforslaget paalægges Haandværkerne nogen Saadan. Derimod stiller Forholdet sig jo helt anderledes med Hensyn til den egentlige Handelsvirksomhed. Der er jo Hovedreglen den, at al Handel skal gaa ind under Reglen om den fuldstændige Bøgføring; undtagne i saa Henseende ere jo kun Høttere og Marskandiser og anden ganske lille Næring, og der er derhos opstillet den Undtagelse, at hvis Omsætningen er mindre end 30,000 Kroner i et Aar, skal den Paagjældende kun holde en ganske tarvelig Bøgføring, kun det Nødtørstige, kun en Kassebog og en Bog over, hvad man med et ældre juridisk Udtryk kaldte Indgjæld og Udgjæld, hvad der i Lovforslaget falder en Bog over Gjæld og Tilgodehavende. Jeg skal ikke her udlade mig paa Spørgsmaal, om en saadan Ordning er retfærdig, om det i Virkeligheden med Rette kan forbedres, at en Mand, som driver en Virksomhed, en Handel, der gaar ud over det Aller-

mindste, skal føre et saadant Bogholderi, men jeg skal dog tillade mig at udtale som min Overbevisning, at saaledes som Forholdene ere her i Landet, lader en saadan Fordring sig ikke gennemføre. Der findes rundt omkring i Landet ikke en saadan merkantil Uddannelse, en saadan Indsigt i Regnskabs- og Bogholderivæsen, at det med Nytte lader sig gjøre at opstille saadanne Fordringer. Jeg skal i saa Henseende tillade mig at bemærke, at jeg har haft Leilighed til at se f. Ex. den Erklæring, som Revisorerne i Begjæret Ludvig Hansens Konkursbo afgav. Det er en besjendt Sag, at skjøndt den Paagjældende drev en meget stor Bankierforretning, var hele hans Regnskabs- og Bogholderivæsen i den allerførste Uorden, og dette bemærkedes ogsaa af Revisorerne, men de svøiede dertil den almindelige Bemærkning, at det ikke sjældent er Tilfældet i Konkursboer under Sø- og Handelsretten, at en lignende Uorden forefindes, og jeg tror at kunne sige, at naar det gaar saaledes med det grønne Træ, med Folk, der leve her i Kjøbenhavn under forholdsvise store Forhold, under hvilke de have Leilighed til at sætte sig ind i Bogholderivæsenet eller i alt Fald til at skaffe sig sagkyndig Vistand dertil, hvorledes maa det saa gaa med det tørre Træ? Hvad vil man tro, at der findes af Evne og Villie i saa Henseende ude omkring i Provindserne og specielt ude paa Landet blandt den Mangfoldighed af Detaillister, som nu findes rundt omkring? Jeg skal hertil føie den rent personlige Erfaring, som jeg har gjort, idet Sager om Overtrædelse af de paagjældende Forrifter jo ganske jævnlige kommer for Høiesteret som Justitsager. Det viser sig der atter og atter, at de Paagjældende ikke have det allerimpleste Begreb om Bøgføring eller blot have været i Stand til at føre deres Regnskaber saaledes, at man har kunnet danne sig et Begreb om deres Virksomhed. Jeg skal derfor tillade mig at udtale den Anskuelse, at man muligvis gjorde bedre i at slutte sig til den Afstillelse, som findes i Næringsloven. Der skjelner man jo saaledes, at § 31 omtaler Grosjerere, § 32 Kjøbmænd og § 33 Detaillister, og Forholdet imellem dem er det, at Grosjerere kun maa handle en gros, Kjøbmænd, navnlig i Provindserne, baade en gros og en detail og Detaillister alene en detail. Det forekommer mig, at det vilde være ganske naturligt, om man knyttede Reglerne for Bøgføring til disse Hoveddistinktioner. Jeg skal bemærke, at det ogsaa er min Overbevisning, at der er baade mange Grosjerere og Kjøbmænd, som kun daarlig ere i Stand til at føre et fuld-